

HALOSENNIEMI, LUONNONNIITYT, UITTO JA PARTIO - NUORUUSMUISTOJA JA NYKYPÄIVÄN TUNTOJA

Luonnonniityt

Vietin lapsuuteni kesiä ja talvia 1950- ja 1960 -luvuilla Halosenniemessä, jossa äitini vanhin sisar oli lypsykarjatilän emäntä 1930-luvulta kuolemaansa 1966 saakka. Viiden kilometrin matkan kirkonkylältä tein pyörällä, potkurilla, Nurmikummun linja-autossa, hiihtäen tien vartta pitkin tai Pitkävaaran kautta. Naapuritalossa asui ikäiseni poika, Jorma, jonka kanssa leikit sujuivat sopuisasti ja kekseliäästi kymmenen vuoden ajan talojen pihoilla ja rannoilla. Keskikoulun aikana Jorma rakensi itseopiskellen kidekoneita ja radioita. Hän haki 17-vuotiaana vapaaehtoisena varusmiespalvelukseen ilmavoimiin, josta hän vapautui Tikkakosken viestikoulun ja Kauhavan teknillisen koulun jälkeen reserviin. Tämä antoi pohjan jatkaa pätevöitymistä sähkölaitteiden korjaajaksi ja sähköasentajan ammattitutkintoon niin, että työpyyntöjä tulee eläkepäivilläkin.

Asetus isojaosta annettiin vuonna 1898, jonka perusteella tilusmittaukset valmistuivat vuonna 1902 esimerkiksi Halosenniemestä joen yläjuoksulle. Karjatilän kiinteistölle, Keskitalolle, oli erotettu maa-ala Kotiluhta- ja Kaippio -nimistä saarista. Jokakeväinen tulva huuhteli ja lannoitti luonnonniityt kasvattamaan rehevän heinän karjan tarpeisiin. Keskiveden korkeus oli 145 metriä meren pinnan yläpuolella. Kevättulva nousi tästä jopa viisi metriä korkeammalle ja saarsi joinakin vuosina koko niemen saareksi. Pääväylän syvyys riitti uiton höyrylaivoille, jotka varppasivat puuta kesä-heinäkuun ajan. Varpatessa laivasta pudotetun 650 kiloa painavan ankkurin avulla kelattiin kaksi kilometriä pitkä teräsvaijeri sisään laivan keulaan kiinnitettyä pyrystä eli puomeista tehtyä kehälauttaa tai tarakkaa perä edellä hinaten.

Järvi tarjosi puhtaasta vedestä runsaasti kalaa: haukia, ahvenia, siikoja, kuhia, säynäviä, muikkuja ja mateita. Raimo-serkku ja pikkuserkku Paavo onnistuivat saamaan pitkäsiimalla viimeisen nousuankeriaan kesällä 1952. Käärme, joksi pojat luulivat otusta, päätyi luonnonhistorian opettaja Pappa Tomanterän haltuun lukion hyllylle neljän litran lasipurkkiin.

Heinänteon valmistuttua lähipelloilla heinäkuun puolivälin tienoilla siirryttiin niityille. Hevonen uitettiin soutuveeneen perässä ensin Kotiluhtaan ja sen perässä veneissä poikittain hevosvetoiset niitto- ja haravakone aisat pystyssä sojottaen. Latu-niminen suomenhevostamma oli nöyrä ja salli lasten ratsastaa. Yksi uintimuoto sammakon, kyljen, selän, kissan, koiran ja kroolin lisäksi oli hevonen. Siinä piti pepun olla veden pinnan yläpuolella kuten hevosella.

Heinä kaadettiin, kuivattiin luokona ja ajettiin suovaan ns. lavalla. Se oli neljä-viisi metriä pitkistä laudoista tehty levymäinen ja liukas alusta, johon heinät hangottiin ja poljettiin suovaan ajettavaksi. Perät eli varisseet heinät haravoitiin tarkoin kyytiin.

Aikainen herätys viileässä puojissa paksujen vällyjen alta Reino-serkun vieressä, aamupala ja kilometrin parin mittainen soutumatka tyynessä säässä niitylle jäi mielikuviin. Matkan varrella sinisorsa- ja haapanapoikueet räpiköivät piiloon ruovikkoon. 1960-luvulla matka taitettiin Vire-merkkisellä yksipytyisellä keskimoottorilla, joka käynnistettiin poksuttamaan vetonarulla.

Lentokoneessa on kaksi mustaa laatikkoa, joihin tallentuvat lennon vaiheet ja lentäjien keskustelut lennonjohdon kanssa. Edesmennyt paikallinen talousneuvos Erkki Ahola oli kylän musta laatikko, joka omasi monta sukupolvea kattavan perinnetiedon. Hän kertoi paikallisten kauppojen tarinan, muuraussavien ottopaikat sekä heinäsuovan rakenteen, sen osat ja mitat. Alimmaisiksi lyötiin tapit, joiden päälle ladottiin pitkiä risuja pitämään suova irti kosteasta maaperästä. Heinät poljettiin tiukkaan pitkien pystytettyjen riukujen eli pielien väliin niin korkealle kuin heinähanko ylsi. Pielien väliin hakattiin lyhyet seipäät pitämään heinäkasa koossa. Suovan korkeus oli lähes kolme metriä, leveys alhaalla pari metriä ja ylhäällä hieman enemmän. Heinien sekaan nakeltiin karkeaa suolaa

homeen estämiseksi. Harjamaisen kasan päälle asetettiin vittaksia sitomaan suova tuulen varalta. Niityillä oli kymmenittäin suovia. Mitä enemmän oli pielenvälejä sitä pitempi suova ja äveriäämpi tila.

Pitkän päivän eväänä oli ohrarieskaa ja voita sekä juomaksi kotikaljaa ja harmajaa. Harmaja oli hyvin säilyvä janojuoma, jota jäi tähteeksi voita kirnuttaessa. ”Heikki heinät jakaa” on vuotuisen ajankiertoon liittyvä sananpars. Heikin päivä on 19. tammikuuta, jolloin heinäsadosta tuli olla vielä puolet jäljellä. Keväthankien aikaan Reino valjasti Ladun ja sen perään heinähäkin, jolla haettiin niityltä heiniä lehmien, lampaiden ja hevosen tarpeisiin. Sain olla keväisenä pakkaspäivänä mukana polkemassa heiniä lämpimikseni tiukkaan kuormaan. Häkkiin mahtui kymmenkunta kuutiota heinää painoltaan 500 kiloa. Paluumatkalla oli lokoisaa kaivautua heinien sisälle niiden suolaiseen tuoksuun ja lämpöön messinkisen aisakellon kilkattaessa. Perillä odottivat kampsut tai punasleipä eli veripalttu pottuvoin eli perunamuusin ja puolukoiden kera - veriarvoja kohentava maukas ravinto.

Halosenniemi on luonnonkauniilla paikalla ja edelleen asuttu. Termuslahden puolelle avautunut hiekkaranta on nyt säännöstelyn alla. Naiset pyykkäsivät kesäisin rannalla valkopyykin, lakanat ja pyyhkeet, kiehuvaassa patavedessä. Kahlasimme Jorman kanssa matalikolla tuntikausia huulet sinisenä ja hampaat kalisten. Vuolimme laivoja paksusta parkista eli männyn kylkikaarnasta, jota irtosi rannoille suuret määrät uitettavista tukeista. 20-30 senttimetriä pitkä parkkipala vuolttiin laivan muotoon. Siihen pistettiin tikku tai kaksi mastoksi ja niihin purjeiksi tuohet. Puinen peräsin ohjasi laivat tuulenvireessä kohti Termusniemeä. Vesirajasta löytyi rutikuivia korsia ja tikkuja, joita imeksimme rantasätkinä kenenkään kieltämättä. Syystalvella, kun rannat saivat kirkkaan jääpeitteen, kolkkasimme mateita ja tipahdimme joskus polvia myöten ohuen jään läpi.

Niittyjen ruovikkorannat olivat verrattomia sorsastuspaikkoja. Muistan yhden matkan isäni kanssa Kaippioon. Hän otti taskuunsa viisi Vihtavuoren haulikon panosta. Soudimme pappilan rannasta niitylle, jossa isä rantautui. Hän käveli 100-200 metriä edelläni ja ampui sillä reissulla kolme heinäisorsaa veteen kolmella laukauksella. Ase oli 16-kaliperinen pitkäpiippuinen Tikkakoski-merkkinen haulikko vuosimallia 1947. Soutelin kohteelle ja nostin linnut veneeseen. Kotona isä kyni linnut ja poltti jäljelle jääneet untuvat spriielikissä. Nenään palautuu vieläkin tuo erikoinen tuoksu.

Uitto kyläkuvassa

Paikkakunnalle tärkeä kausityönantaja oli Kemijoen Uittoyhdistys, lyhyesti uitto. Jopa 600 miestä ja muutama nainen sai kuukauden-parin mittaisen kesätyöpaikan uitosta. Uitto näkyi ja kuului hiljaisena tohinana Halosenniemeen. Tunnistin Jorman kanssa laivat, joista ykkönen eli Uitto 1, oli suurin ja ilmeisesti tehottomin. Sen yläkannella oli aina pitkä pino metrisiä halkoja, joita paloi rutkasti. Kakkonen eli Uitto 2 oli helppo tunnistaa. Siinä roikkui pelastusvene. Höyrykonevarppaajia oli 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa enimmillään kuusi. Laivoista yksi, Uitto 6, on ainoana nähtävillä semmoisenaan Rovaniemellä Lapin metsämuseossa.

Kemijärvi oli uittajille haastava ponnistus kapeikkoineen ja pitkine selkineen. Ensimmäisen höyryvarppausaluksen kuljetti paikkakunnalle Kemi Oy, ”leivän isä”, vuonna 1898. 1950-luvulla otettiin käyttöön ohjepuomit, jotka estivät puiden pääsyn rannoille ja kareille. Ne helpottivat ”hännänajoa”, koska rantojen puhdistamiseen karanneista puista ei enää tarvinnut sitoa niin paljon aikaa ja työvoimaa. Ohjepuomien välissä oli paikoin pitempi lenkki, joka teki mahdolliseksi veneiden siirtämisen puomiletkan läpi puolelta toiselle.

Hinattavien puiden vastaanottovastuu oli noin 30 kilometriä joen yläjuoksulla Javaruksella. Siellä puut koottiin noin 40 kappaleesta pitkiä puomeja kettinkilenkeillä toisiinsa yhdistäen

pussinomaisiksi pyräiksi, jotka laskettiin virran vietäväksi ja höyrylaivojen hinattavaksi ohjeiden välissä. Pitkäsillan kapea aukko vaati tuulella moottoreiden jeesausta pyrään pitämiseksi suorassa. Termusniemessä neljästä kuuteen pyrästä yhdistettiin tarakaksi, Täältä alkoi varppaus yli Noidan- ja Ämmänselän kohti 10 kilometrin päässä olevaa Luuksinsalmea.

Kapean Luuksinsalmen jälkeen tarakoiden varppaaminen Antinselän ja Tossanselän yli Luusuaan noin 15 kilometrin matkan kesti tuulesta riippuen 12-18 tuntia. Perillä ympäryspuomit aukaistiin ja puut jätettiin virran vietäväksi kohti Kemiä ja erottelua. Uittomäärät olivat suurimmillaan vuoden 1960 tienoilla. Tuolloin siirryttiin käyttämään nippuun puristettua kolmipuista kupopuomia, jossa oli keskellä 24 millimetrin vahvuinen teräsköysi. Kupopuomeista tehtiin noin 750 metriä pitkä ”pussi”, johon ahdettiin moottoreiden avulla 7000–8000 kuutiota puuta – tukkeja, sulleja ja pöllejä. Tämä vastaa noin sataa 76 tonnin painoista täysperävaunullista kuorma-autoa. Pussi puristettiin yhdeksästä kohdasta teräsköysillä vinssin avulla noin 60 metrin levyiseksi lautaksi. Puita karkasi rannoille aiempaa vähemmän. 1960-luvulla höyrykonevarppaajat korvattiin dieselhinaajilla. Niiden tasainen jyrinä kantautui rantamaille läpi kesän.

Varppaajissa ja hinaajissa työt pyörivät kolmessa vuorossa. Vuoron pituus oli kahdeksan tuntia, joten joka toinen yö oli valvottava. Höyrylaivan työvuorossa oli kapteeni, konemies, lämmittäjä ja täkkimies. Sana täkkimies tulee ruotsinkielen sanasta däckman. Kelloniemessä asunut uiton veteraani Esko Tyvi toimi kapteenina monta vuotta aina siihen saakka, kunnes viimeinen höyrylaiva Uitto 2 siirrettiin Pöyliönsalmeen telakalle kesällä 1965. Juuri tuolloin hän oli työvuorossa, kun sain komennuksen siirtyä jäljempänä mainitusta rantaporukasta täkkimieheksi. Tämän tehtävä oli jäädä odottamaan veneeseen tarakan viereen, kun laiva kävi pudottamassa ankkurin parin kilometrin päähän. Parinkymmenen minuutin odottelu keskellä aavaa selkää tyynenä kesäyönä oli mieleen painuva näky ja kokemus. Rannoilla sauhusivat monet nuotiot säännöstelyn alta raivatuista risuista ja kannokoista. Täkkimies kiinnitti koukun laivan keulaan, jonka jälkeen kapteeni lähetti ohjaamosta käskyn konehuoneeseen putken kautta varppauksen aloittamiseksi. Täkkimiehen muita tehtäviä olivat laivan siivous, ruoan valmistus, kahvin keitto ja tiskaus. Neljän hengen makuusoppi oli laivan keulassa, jonne kuului vaimea höyrykoneen ja vinssin kolina. Pettymys oli suuri, kun Luuksille palatessamme uiton piiripäällikkö Arvo Hulkko soitti ja määräsi ”kakkosen” salmeen eli Pöyliönsalmeen kesken kauden ja lopullisesti. Laiva oli sen jälkeen Pöyliöjärven rannassa, josta se kulkeutui erinäisten vaiheiden jälkeen hajottamoon.

Luuksinsalmi oli uitolle tärkeä tukikohta, jonka mies- ja konetyövoima varmisti jeesaamalla pyräiden ja tarakoiden siirtämisen kapean salmen läpi Antinselän ja Tossanselän väljille vesille kohti Luusuaa. Salmessa oli joukko jo vuosia uitorissa työskennelleitä miehiä. He ”kativat” rantoja eli vetivät karanneet puut ussakoihin, pikkupyräisiin, ja edelleen varsinaisiin pyräisiin ja tarakoihin. Työnjohtajana eli kymppinä toimi Ryti-Arvi ja hänen alaisenaan kymmenkunta persoonallista ja miehekästä jätkää kuten veljekset Kello-Leo ja Kello-Erkki, Ryti-Vili ja Narkiperän-Leinonen erotukseksi Mukkaperässä asuneesta Leinosesta. Mukkaperän-Leinonen oli toinen, joka pelastui Kattilavaaran lento-onnettomuudesta tammikuussa 1953. Lentäjä Jukka Lindström ja kolmas matkustaja menehtyivät. Lempinimet ilmaistiin em. tavalla perikemijärveläisittäin. Rautarovisia jeesaavia moottoreita ”majoria” ja ”kätevää” ohjastivat Heino ja Tuomo.

Kympin puoliso oli rantaporukan kokki, jolla oli oma vene 12-tuntisen päiväreissun ajan ja oma huone miehensä kanssa kämpän terävässä päässä. Illat saimme kuunnella pirtissä värikästä ja avartavaa keskustelua päivänpolitiikasta. Maassa- ja maastamuutto olivat käynnistymässä ja niiden seurauksista kiisteltiin.

Salmessa oli sauna, jossa laivojen miehistöt peseytyivät aina, kun alus kävi paikalla. Saunaa piti läpi vuorokauden kuumana Ruopsassa asunut iäkäs mies Ollos-Kalle. Hän eläytyi työhönsä niin, että kävi läpi tapahtumia kovalla äänellä unissaankin. Luuksilla kävi säännöllisesti kauppias Mauri

Perälä, jolta rantaporukat ja laivojen miehistöt saivat ostaa evästä syödäkseen. Kohtasin Maurin sattumalta Kemijärvellä pari vuotta sitten. Hämmästys ja ilo oli molemminpuolinen, kun tunsimme heti toisemme yli 50 vuoden jälkeen.

Luuksinsalmeen sijoitettiin koulupoikia, joita lisäksi olivat kahtena kesänä Antti, Ari, Heikki, Erkki, Matti ja Osmo. Meitä komensi Kello-Leo, joka oli nuorena miehenä ollut taitava sestoja, tukilla keksin avulla seilaaja. Keksi iskettiin pölliin, joka vedettiin veneeseen ja soudettiin usakkaan. Yöpaikkamme oli pihalla teltassa. Jätkät tekivät meille kullekin kepposen laittamalla kiven reppuun kotiin vietäväksi. Tilipussi oli painava, koska työpäivän pituus saattoi hännänajon aikana venyä 18-tuntiseksi. Tuntipalkka oli tuolloin luokkaa markka ja 80 penniä. Elokuussa 1965 maalasin kahden Markun kanssa uiton veneiden kokat punavalkoisilla tunnuksilla ja tervasimme ne talviteloille.

Kemijärven kauppalan vaakunassa oli punaisella pohjalla siivekkäät hopeiset uittohaat eli keksit. Kauppalan ja maalauskunnan yhdistyessä kaupungiksi 1.1.1973 palattiin maalauskunnan mustapohjaiseen vaakunaan, jossa hopeisen kannon nokassa on ketun kypälälauta ja sen molemmilla puolilla hopeiset pohjantähdet. Rantavarastointikustannukset, vesien kuormitus ja virkistyskäyttötarve sekä maanteiden parantunut kunto olivat perusteita uiton lopettamiselle vuonna 1991.

Uittoyhdistys tarjosi laivakyydin 1950-luvulla Kemijärven Tunturipojat -lippukunnalle Ailanganlahteen kesäleireille. Parikymmenpäinen Susi-, Karhu-, Ahma- ja Näätävartioiden järjestäynyt joukko rakensi ensi töikseen omat kylät, kenttäkeittiön sekä riukulan ja pystytti lipputangon. Mieleen jäivät räiskäleenpaisto nuotiotulella pitkän varren päässä olevassa pannussa ja toiselta puolelta paistuneen taikinan kääntäminen heittämillä. Leirin päättäneellä nuotiolla kaikui illan hämyssä viltti korvilla laulu Meill' on metsässä nuotiopiiri. Jokaisella oli oma persoonaa kuvaava partionimi kuten Kessu, Kuuke, Pulteri, Pöysä, Tinsa, Topi, Uke ja Vili. Sain Anttoni-nimen seitsenvuotiaana ensimmäisellä leirilläni Antti Kujanpäältä, joka opiskeli Sibelius-Akatemiassa kontrabasistiksi ja meritoitui Turun kaupunginorkesterissa. Leirillä ja retkillä oli mukana Pentti Kouri, joka muistetaan lahjakkaana oppilaana, taloustieteilijänä ja suursijoittajana. Lippukunnan ”kolo” oli kauppalantalon eli nykyisen kaupungintalon väestönsuojassa, jossa vartiot pitivät talvisin kokouksiaan, suorittivat partiomerkkejään ja suunnittelivat retkiä.

Halonen, Halosenniemi ja Halosenranta

Ei voi olla sattuma, että Paavo Halonen valikoi asuinpaikakseen 430 vuotta sitten Halosenniemen. Kalavedet, luonnonniityt, tukkimetsät ja riistamaat tarjosivat parhaan mahdollisen paikan asumiseen. Vesistön länsiranta oli kaiketi turvallisempi kuin itäpuoli, josta uhkana oli vihollinen.

Vuonna 1793 Nürnbergissä julkaistussa käsin väritetyssä 430 mm x 570 mm -kokoisessa kuparipiirroksessa on merkintä Kemijärvi ja sen alapuolella sana Halonen (Erkki Fredrikson: Suomi 500 vuotta Euroopan kartalla, Gummerus kirjapaino Oy Jyväskylä 2005). Kyseessä on ilmeisesti ensimmäinen kerta, kun eurooppalaisessa kartassa esiintyy tuo nimi. Tämä on selkeä osoitus siitä, että Halonen asutti Halosenniemeä. Täältä asutus levisi Tervola-, Narkilahti, Kujala-, Ahola, Pietilä- ja Vaarala -nimisinä tiloina Termuslahden länsirannalle Halosenranta -nimiseksi kyläksi.

Arkkitehti Alvar Aallolla oli 1950-luvulla toimisto Rovaniemellä. Siellä laadittiin moneen Lapin taajamaan maankäytön yleissuunnitelma uudisrakentamisen ohjaamiseksi. Yksi noista sijoittui Kemijärvelle, jonne puuhattiin tuolloin massatehdasta. Aalto suunnitteli sen paikaksi Kattilamminkankaan. Tehdas olisi sijoittunut vesistön länsirannalle ja suunnitellun kauppalan puolelle. Suunnitelman mukaan Honkakankaalta rakennettaisiin rautatietä Pöyliönperän kautta Kattiperään noin yhdeksän kilometriä. Ippilävaaran puoleiselle rannalle olisi rakennettu asuntoalue

ja siitä tieyhteys Mukkaperään. Halosenrannalle suunnitelmalla olisi ollut merkittävä vaikutus, jota jokainen voi kuvitella kaikkine ympäristövaikutuksineen ja -haittoineen. Tehtaan paikaksi tuli kuitenkin maalaiskunta ja järven runsasvesisempi itäpuoli, jonne uutta rautatietä tarvittiin vain pari kilometriä.

Kaupunki laati Halosenrannan ja Kelloniemen alueille osayleiskaavan, jonka valtuusto hyväksyi vuonna 1985. Kaavan tavoitteena oli ohjata uudisrakentamista ja antaa perusteita vanhojen rakennusten entisöinnille. Kaavan vaikutus oli merkittävä Lapin liiton laatimalle maakuntakaavalle. Se sai vahvistettuna lainvoiman vuonna 2004.

Maakuntakaavassa kylän kehittämisen kannalta tärkeä maankäyttömerkintä on ma-5917. Sen aluekuvauksessa todetaan seuraavaa: Halosenranta on Kemijärven vanhinta suomalaisasutuksen seutua ja kylä, mistä kertoo myös Halosenniemen pystytetty muistomerkki. Siinä olevaan laattaan on kirjoitettu teksti: ”Tällä paikalla aloitti Paavo Halonen Kemijärven pysyvän asuttamisen vuonna 1590. Merkin pystytti v. 1971 Kemijärven Kotikiekerö ry”.

Halosenniemi on kylän arvokkainta seutua niin kulttuurihistoriallisesti kuin rakennetun ympäristönsä puolesta. Halosenrannan rakennetun ympäristön ominaispiirteitä on väljä rakentaminen avoimessa, peltoviljelmien ja laajojen järvinäkymien luonnehtimassa ympäristössä. Tämän seikan huomioiminen alueen uudisrakentamista ohjattaessa auttaa säilyttämään ja vahvistamaan rakennetun ympäristön ilmettä. Varausperusteessa kylän todetaan olevan seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Kehittämisperiaatteen mukaan kylän kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat piirteet pyritään säilyttämään ja uudisrakentaminen sovittamaan perinteiseen ympäristöön. Pellot pyritään säilyttämään avoimina.

Maakuntakaava antaa mahdollisuuden kylämaisemassa olevien peltojen avoinna pitämiseen, luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämistä koskevan sopimuksen ja avustusten nojalla. Tätä ovat muuttamat kiinteistöt onnistuneesti hyödyntäneet. Myös vanhojen rakennusten korjaamisessa ja uudisrakentamisen järjestämisessä kulkuyhteyksineen tarvitaan sitä yhteisöllisyyttä, jota kylillä on vanhastaan ollut. Yhteisöllisyys ilmeni parhaimillaan osuuskuntina ja Kelloniemeen saakka johtaneen kymmenen kilometriä pitkän yksityistien kunnossa pitämisenä 1960-luvun alkupuolelle saakka. Tiessä oli monta kohtaa, josta vihertävä savi suorastaan kuohui ajoradan pintaan läpi kesän.

Luonnonniityt on vuokrattu tai myyty vesien säännöstelijälle tai vaihdettu vastikemaiksi tuottamaan sähköä. Kylällä ei ole enää yhtään lehmää, lammasta eikä hevosta.

Uitto on näkyvillä vain vähän, nyt Kemijärven kotiseutumuseon vuosikalenterissa 2021. Halosenniemi ja Halosenranta säilyvät kartoissa ja suunnitelmissa vastakin. Nykyisillä ja tulevilla sukupolvilla on haastetta rakennetun ympäristön hoitamisessa ja kehittämisessä.

Muistikuvat kulkevat perinnetietona. Kamera oli tuolloin harvinaisuus toisin kuin nykyisenä älykännykkäaikana. Luonnonniityt ja partiotoiminta ansaitsevat Kulttuurikeskukseen tai kaupungintalolle pysyvän näyttelyn. Valokuvat voidaan hankkia heiltä, joilla niitä vielä on. Kolme sukupolvea kestänyt uitto ansaitsee muistomerkkin näkyvälle paikalle.

Anttoni